

Nazrála doba na Revizora

Gogolovu věčně aktuální grotesku uvádí vedle Divadla na Vinohradech nově také pražské Divadlo ABC. Revizor s Tomášem Havlíkem, Václavem Koptou a Pavlou Tomicovou je v podání režiséra Davida Drábka svěží komedií, jež se striktně nedrží předlohy.

Městská divadla pražská zkraje 70. sezony vsadila na klasiku. V Divadle ABC uvedla Gogolova *Revizora*, na 25. května chystají premiéru Shakespearovy hry *Romeo a Julie*. I v kanonických předlohách lze ale objevit nový rozměr. To se v případě *Revizora* povedlo režiséru Davidu Drábkovi, který hru upravil tak, aby repliky z roku 1836 zněly pro dnešní dobu ještě komičtěji.

Jdou hladce do úst nejen zkušeným matadorům Václavu Koptovi a Pavle Tomicové, ale i mladému Tomáši Havlíkovi, jemuž Drábek svěřil hlavní roli úředníka Chlestakova. Za jeho věrné provedení dlouhého „ožaleckého“ monologu, kde se naparuje před maloměstskými úředníky, kteří ho považují za tajného carského kontrollora, by se nemuseli stydět ani Oldřich Kaiser nebo Václav Postránecký. Kaiser si Chlestakova zahrál v roce 2004 ve filmu Viktora Polesného po boku Jiřího Lábuse, Postránecký ho zdramatizoval pro Český rozhlas v roce 1972. I tak ale nejslavnější Chlestakovem zůstává Vlasta Burian, jehož do role v roce 1933 obsadil Martin Frič.

Mladého revizora – švíháka, který svádí hejtmanovu manželku i dceru – tuto sezonu ztvářuje také Ondřej Brousek v Divadle na Vinohradech v inscenaci Juraje Deáka. Hejtman v podání Aleše Procházky tam pobíhá v červených trenýrkách a kritici

vinohradské verzi vytýkají až příliš laciné narážky na aktuální politiku. Památný byl v tomto ohledu především Káčerův *Revizor* uváděný v roce 1968 v Činoherním klubu,

kde hostoval loni zesnulý ruský herec Oleg Tabakov. Jeho Chlestakov mluvil rusky, což ještě umocňovalo kontext tehdejší situace.

Všetci kradnú

Soudobý podtext nechybí ani nejnovější inscenaci v ABC – lže, podplácí, podvádí a krade se přece za každého režimu... Zkorumpovaní úředníci se nestydí svou vinu přiznávat, vždyť přece „všetci kradnú“. Blázlivý ředitel chudobince, jehož si zahrál Tomáš Milostný, nová posila stálého souboru ABC, zesnulým chudákům trhá zlaté zuby, poštmař v podání Oldřicha Víznera otvírá dopisy, soudce (Pavel Juřica) se nechává uplácat a hejtman (Václav Kopta) vybírá výpalné od asijského kupce (Zdeněk Vencl),

jehož bez okolků tituluje „žluťáku“. Že má do zapadlé díry v zemi, „kde už včera se sežralo to, co se mělo sežrat až zítra“ a kde „negry věší na bízny“, nečekaně přijet revizor, se dozvý z dopisu od Andreje...

Moderní scéna s kulisami à la Potěmkinovy vesnice a fotkami Putina na stěně, parodie na častušky a mrazíkovské kostýmy jsou velkým osvěžením předlohy, jíž se Drábek nedrží doslově. Přidává si také postavu černošského spisovatele (narážka na Puškina, který Gogolovi poskytl předlohu, měl totiž africké předky). „Hráli jsme si s Ruskem jako děti s legem. Inspirací nám byl třeba film Woodyho Allena *Láska a smrt*. Gogolovu předlohu jsme rozvedli z důvodu rozvernosti, nikoli proto, aby chom na něj roubovali současné politické aktualizace,“ říká režisér.

Publikum se směje od začátku do konce, úsměv na tváři ovšem ztuhne při slavné hejtmánově replice: „Čemu se smějete? Sami sobě se smějete? Vy – vy! Já bych ty škrabáky, ty rejpalý, liberály zatracený! Svázat tu pakáž, do jednoho uzlu, na kaši rozdupat, dva sáhy pod zem – to by vám patřilo!“ A to je důvod, proč divadlo *Revizora* ráda uvádějí i dnes. Otřepané „nastavování zrcadla“ společnosti, kde přirozenou autoritu elit nahrazuje vulgární opojení mocí, funguje v každé době.

Klára Číkarová ■

Nikolaj Vasiljevič Gogol: *Revizor*

Divadlo ABC

Režie a úprava: David Drábek

Hrají: Václav Kopta, Pavla Tomicová, Tomáš Havlínek, Eva Leinweberová, Oldřich Vízner a další.